

**«Теорія та методика навчання суспільних дисциплін»:
науково-педагогічний журнал, №1(6), СумДПУ ім.А.С.Макаренка, 2018.**

1. 101 причина любити Україну – Україна Incognita [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://incognita.day.kiev.ua/101-prychyna-liubyty-ukrainu>. – 05.03.2018. – Назва з екрану.
2. Безкоштовні онлайн-ресурси для створення інфографіки [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://studway.com.ua/infogr-resursi/>. – 25.02.2018. – Назва з екрану.
3. Вовк О.В., Черемський Р.А. Інфографіка як ефективний засіб навчання [Електронний ресурс] – Режим доступу: file:///D:/Downloads/soi_2017_4_43.pdf. – 04.03.2018. – Назва з екрану.
4. Гризун Л.Е., Мудрак А.В. Інфографіка як інструмент сучасної освіти [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.kpi.kharkov.ua/archive/MicroCAD/2014/S24/ІНФОГРАФІКА>. – 05.03.2018. – Назва з екрану.
5. Инфоргафика в примерах. Визуализация информации в теории и на практике [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://infoanalyze.blogspot.ru/2010/06/blog-post.html>. – 03.03.2018. – Назва з екрану.

REFERENCES

1. 101 reasons to love Ukraine - Ukraine Incognita [Electronic resource] - Access mode: <http://incognita.day.kiev.ua/101-prychyna-liubyty-ukrainu>. - 05/03/2018. - Title from the screen.
2. Free online resources for the creation of infographics [Electronic resource] - Access mode: <http://studway.com.ua/infogr-resursi/>. - 25/02/2018. - Title from the screen.
3. Vovk O.V., Cheremsky R.A. Infographic as an effective learning tool [Electronic resource] - Access mode: file: /// D:/Downloads/soi_2017_4_43.pdf. - 03/04/2018. - Title from the screen.
4. Grizun L. E., Mudrak AV Infographics as a tool for modern education [Electronic resource] - Access mode: <http://www.kpi.kharkov.ua/archive/MicroCAD/2014/S24/INFOGRAPHY>. - 05/03/2018. - Title from the screen.
5. Inforgacy in the examples. Visualization of information in theory and practice [Electronic resource] - Access mode: <http://infoanalyze.blogspot.ru/2010/06/blog-post.html>. - 03.03.2018. - Title from the screen.

УДК 371.13:78:57.017.5

Булатова Л. О.

Сумський державний педагогічний
університет імені А. С. Макаренка

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА: ГЕНДЕРНИЙ ПІДХІД

В статті розглянуті питання оновлення змісту професійної підготовки вчительських кадрів мистецьких дисциплін, зокрема вчителя музичного мистецтва, з позиції впровадження гендерного підходу в навчальний процес. Визначені принципи положення, функції, завдання успішної реалізації новітньої концепції та запропоновані на цій основі умови формування професійної готовності майбутнього вчителя.

Ключові слова: гендерний підхід, професійна готовність, «схований навчальний план», егалітарні відносини, гендерна свідомість, гендерний аналіз, принципи і умови організації навчання.

Булатова Л. А. Формирование профессиональной готовности будущего учителя музыкального искусства: гендерный подход.

В статье рассмотрены вопросы обновления содержания профессиональной подготовки учительских кадров, в частности учителя музыкального искусства, с позиции внедрения гендерного подхода в учебный процесс. Определены принципиальные положения, функции, задачи успешной реализации новейшей концепции и предложены на этой основе условия формирования профессиональной готовности будущего учителя.

Ключевые слова: гендерный подход, профессиональная готовность, «скрытый учебный план», эгалитарные отношения, гендерное сознание, гендерный анализ, принципы и условия организации обучения.

Bulatova L. A. Formation of the professional readiness of the future teacher of musical art: a gender approach.

The paper deals with updating the content of vocational teacher training, particularly teachers of music, from the perspective of gender hike in the learning process. Identified the principal regulations, functions, tasks, successful implementation of advanced concepts and proposed on this basis, conditions for the formation of professional readiness of future teachers.

Key words: the gender approach, professional commitment, a "hidden curriculum", egalitarian relationships, gender awareness, gender analysis, principles and conditions for training.

В сучасному світі все більшого важелю набуває мистецтво в зв'язку з його інформаційною й перетворювально-виховною цінністю, всеохоплюючим характером та здатністю визначати зміст і способи діяльності людини, в тому числі і педагогічної.

Завдяки мистецтву актуалізувалася можливість подолати бар'єри в процесі спілкування з людьми різних культур, проникнути і зрозуміти цінності «інших», розширити межі власної свідомості. Тому з мистецтвом (в тому числі і музичним) пов'язуються сьогодні перспективи гуманізації освіти, успіх якої багатою мірою залежить від особистості вчителя, культури його мислення, професійної позиції, індивідуальних якостей

і потреб, чутливості до всього нового, що відбувається в музичному мистецтві та науковому знанні в цілому, тобто його *готовності* реалізувати сучасні прогресивні освітні стратегії.

Постановка проблеми. Особливої значимості, в зв'язку з цим, набуває підготовка вчительських кадрів з мистецьких дисциплін, формування їх готовності до впровадження нової культури мислення, моральних орієнтирів, створення нової системи взаємовідносин.

Сьогодні спостерігаються нестандартні підходи до завдань і мети вузівської підготовки фахівців, з якими ми пов'язуємо перспективи оновлення і модернізації професійної підготовки вчителя музичного мистецтва. Новітні тенденції, що відбуваються в науковому знанні в певній мірі зумовлені новими егалітарними підходами до стосунків між чоловіком і жінкою, новим культурним досвідом і альтернативними освітніми практиками, переосмисленням існуючих традиційних підходів до розвитку і становлення особистості та впливів на її свідомість соціальних ідеалів і норм, а також формування їх професійних потреб і цінностей в контексті сучасної *гендерної ідеології*.

Гендерний підхід не лише вписується в царину творчих пошуків філософії освіти, але й збагачує її завдяки новій можливості втілювати і реалізувати нові ідеї. Сьогодні ще можна спостерігати так звану «гендерну сліпоту» - нездатність адекватно оцінити внесок обох статей (особливо жінок) до історії культури, схильність редукувати досягнення чоловіків та жінок як досягнення «людини» взагалі, тенденцію виправдовувати гендерні відмінності статевими [1,7]. Поряд з цим, про незадовільний стан мистецької освіти свідчать такі чинники як: сприйняття освіти лише як кінцевого результату, а не як тривалого процесу; переважання авторитарних методів викладання; відсутність ініціативи з боку викладачів щодо привнесення в аудиторію нової інформації; пасивність студентів у сприйнятті предмета, оскільки вони не бачать можливості використання отриманої інформації у своїх майбутніх планах; деперсоналізовані форми контролю, які вимагають головним чином відтворення набутих знань [1,223].

Аналіз актуальних досліджень. Сьогодні науковці, не зважаючи на існуючі проблеми впровадження гендерного знання в освітню практику [5,70], все активніше звертаються до вивчення різних аспектів професійної підготовки сучасного вчителя з позицій гендерного підходу (Бондар Т.В., Голованова Т.П., Говорун Т.В., Любарська О.М., Нагорна Н.В., Осипова Т.Ю., Прокопчик О.Г., Кікінежді О.М., Кльоціна І.С., Кравець В.П., Луценко О.А., Цокур О.С., Штильова Л.В. і ін.). Авторами підкреслюється важливість і необхідність розвитку гендерної свідомості і компетентності майбутнього вчителя, висвітлюються важливі аспекти відтворення професійної ідентичності, особистісно-професійних установок та якостей на основі гендерної методології. Особливо акцентується необхідність здійснення гендерної експертизи змісту, форм і методів організації всіх напрямків педагогічної підготовки та формування на цій основі готовності майбутнього вчителя з позицій гендерно-компетентної особистості творчо вирішувати завдання професійної діяльності.

Гендерна концепція і гендерні знання є досить актуальними і для мистецької освітньої практики, оскільки відкривають широкі можливості збагачення художнього пізнання та культурного досвіду кожної статі. Такі перспективи, на нашу думку, обумовлені можливістю усвідомлення майбутнім фахівцем механізмів конструювання емоційних станів та відношень чоловіка і жінки до змісту і суті мистецтва, особливостей сприйняття ними музичних творів, виявлення адекватних умов та форм творчого самовираження суб'єктів (чоловіка і жінки) навчання, способів відновлення та корекції їх емоційно-почуттєвої сфери та етико-естетичних переваг.

Грунтуючись на дослідженнях гендерологів, можна стверджувати, що озброєння майбутнього вчителя знаннями про гендерні відмінності становлення і розвитку особистості дитини дозволить йому більш доцільно і обґрунтовано використовувати індивідуальний підхід в організації її художньо-пізнавальної і творчої діяльності, сприяти розширенню кола морально-естетичних почуттів учнів. То б то суттєвим у формуванні професійної свідомості фахівця має стати усвідомлення ним цінностей гендерного підходу, розуміння і «прийняття» факту, що відмінності емоційно-образного сприйняття хлопців і дівчат, наявність різних варіантів інтерпретації музичних текстів та ставлення до художньої цінності і виховної сутності мистецького твору обумовлені не лише психолого-фізіологічною природою цих явищ, а й соціальною складовою в розвитку особистості.

Тож переосмислення і аналіз змісту музичної освіти з позицій гендерної парадигми та впровадження гендерного знання в навчально-виховний процес, має стати однією з необхідних складових в структурі професійної готовності майбутніх вчителів. Слід зазначити, що, *по-перше*, необхідно переглянути традиційні програми і навчальні процеси так, щоб вони відображали інтереси та потреби жінки і чоловіка, сприяли формуванню нових гуманістичних цінностей і егалітарної свідомості суб'єктів навчання, активізували потребу розуміння суті і значення художніх напрямів, стилів, образів у відтворенні картини світу через призму чоловічого і жіночого бачення в певному історико-культурному контексті.

По-друге, впровадження гендерної концепції в якості базисної основи процесу формування професійної готовності майбутнього вчителя музичного мистецтва на основі оновлення технологічного забезпечення навчального процесу, яке, з одного боку, сприяло б усвідомленню суті теоретико-методологічних засад гендерного підходу, їх значимості для аналізу соціальних, культурних, мистецьких явищ та ідей, а з другого – опануванню гендерним знанням на рівні професійної і методичної діяльності, що проявляється в умінні з

позиції гендерного підходу аналізувати і проектувати освітній потенціал конкретного навчального предмету, заняття, педагогічної взаємодії тощо.

По-третє, збагачення професійної підготовки новими формами і методами, технологіями навчання і виховання. Специфіка нового (гендерного) знання виводить на перший план, як найбільш ефективні: рольові і ділові ігри, методи саморегуляції і самодіагностики, діалог культур, особистісно-орієнтовані технології, позитивні комунікативні ситуації, бінарні педагогічні завдання, тренінги.

Мета статті. Розглянути перспективи оновлення професійної підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва з позиції *гендерної парадигми*, окреслити принципові положення та умови формування його готовності до виконання професійних ролей і функцій.

Розкриваючи сутність гендерної парадигми в освіті відзначимо, що освітня система як одна з базових інституцій та існуючі в її рамках освітні заклади відбивають гендерну стратифікацію суспільства і культури в цілому, демонструючи на своєму прикладі нерівний статус жінок і чоловіків. В мистецтві гендерні репрезентації виявляються в культурно-художній інтерпретації людського розвитку та навколишнього середовища через гендерне самовираження у видах та жанрах мистецтва художника-жінки або чоловіка, їх роль і участь у соціокультурному процесі [2,59].

Отже, гендерне знання дає можливість не тільки по-новому інтерпретувати музичні тексти і висвітлити механізми відтворення художньо-естетичних цінностей мистецької практики в свідомості індивідів різної статі, пояснити вплив соціалізації на формування їх культурної і професійної ідентичності, але й сприяє залученню численних референцій, що складають різні культурні коди, досвіди й мови (Генрі Жиру). З огляду на це, підготовка студентів має стати такою, що б вони могли читати ці коди історично і критично, одночасно виявляючи обмеження тих кодів, які вони використовують для конструювання власних наративів та історій [1,82].

Особливість і цінність гендерних знань у формуванні професійної готовності майбутніх спеціалістів обумовлена єдністю їх суб'єктивної (досвід людини, який забезпечує певний рівень пізнання на інтелектуальному, чуттєвому і інтуїтивному рівнях) і об'єктивної (суспільні очікування, що формують і корегують сутність особистого досвіду людини, характер її відносин і ставлень до себе, майбутньої професійної діяльності, культурних явищ, змісту мистецьких творів та їх образів) компоненти.

Тож, з метою виявлення оптимальних умов формування готовності вчителя музичного мистецтва до професійної діяльності розглянемо більш детально структуру професійної готовності з позиції заявленого нами гендерного підходу та окреслимо можливі шляхи удосконалення змісту професійної підготовки сучасного вчителя.

Викладення основного матеріалу. Проблема готовності є предметом вивчення багатьох дослідників сучасної педагогічної та психологічної науки. Загальним проблемам готовності до практичної діяльності присвячені праці А.М.Алексюка, В.І.Бондаря, Дурай-Новакової К.М., І.А.Зязюна, Н.В.Кузьміної, О.Г.Мороза, М.І.Шкіля, в яких розкривається сутність поняття «готовність», обґрунтовуються її структурні компоненти, аналізуються якісні характеристики особистості вчителя та способи організації діяльності. Відмічається, що ядро готовності становлять психічні процеси і властивості, які є фундаментом якостей особистості. Показано, що зміст готовності складають інтегральні характеристики особистості, що включають в себе інтелектуальні, емоційні і вольові властивості, професійно-моральні переконання, потреби, звички, знання, вміння і навички, педагогічні здібності.

В науковій літературі [3,26] серед головних складових професійної готовності виділяють такі як: психологічна готовність (сформована спрямованість на педагогічну діяльність, установка на роботу в школі), науково-теоретична готовність (наявність необхідного обсягу педагогічних, психологічних, соціальних знань, необхідних для компетентної педагогічної діяльності), практична готовність (наявність сформованих на належному рівні професійних знань і умінь), психофізіологічна готовність (наявність відповідних передумов для оволодіння педагогічною діяльністю, сформованість професійно значущих якостей), фізична готовність (відповідність стану здоров'я та фізичного розвитку вимогам педагогічної діяльності та професійної працездатності). Як бачимо, формування практично всіх аспектів готовності майбутнього спеціаліста обумовлене не тільки внутрішніми, але й зовнішніми факторами – існуючими нормами та очікуваннями соціокультурного середовища, що особливо важливо у визначенні гендерної складової професійної готовності.

В галузі музичної підготовки проблема готовності майбутнього вчителя до професії пов'язується з формуванням педагогічної культури майбутнього фахівця (М. М. Букач), професійно-педагогічною спрямованістю (К. С. Тюрбаєва), професійною адаптацією (Л. О. Булатова), професійною орієнтацією (Г. С. Кожевников), розвитком професійних інтересів (Г. В. Яковлева), творчими здібностями (Л. А. Ісаєва), дослідницькими вміннями (Л. М. Пічугіна) тощо.

З огляду на результати досліджень можна зробити висновок, що під час навчання у вузі важливо не тільки оптимально забезпечити набуття майбутніми вчителями глибоких й сучасних теоретичних знань, практичних умінь і навичок, розвиток певних особистісних якостей, формування активної професійної позиції, але й обов'язково враховувати вплив цінностей і вимог соціального мікросередовища та суспільної політики в цілому на формування їх мотивів, ставлення до майбутньої діяльності, її змісту, мети, результату.

Тож, розглядаючи феномен готовності як складне, цілісне утворення, динамічне явище, систему - важливо наголосити на *взаємодії внутрішніх і зовнішніх факторів* її функціонування, яка забезпечує дієвий стан суб'єкта, його професійну адаптованість у конкретних умовах. Дану структуру, слід розглядати як єдність *компонентів*, зміст і рівень сформованості яких стануть визначальними у професійному зростанні особистості студента та успіху його входження в професійну діяльність:

мотиваційний (позитивне ставлення до музично-педагогічної діяльності і її змісту; усвідомлення цінності педагогічної професії у формуванні егалітарної свідомості учнів; установка на роботу в школі; потреба і здатність до вільного від гендерних стереотипів спілкування з дітьми, оскільки відмінне ставлення до учнів в залежності від їх статі може виробити в них такі гендерно-диференційовані навички і уявлення про себе і культурні цінності, які в майбутньому стримуватимуть їх потенційні можливості);

пізнавально-діяльнісний (знання про сутність професії; розуміння особливостей входження в неї чоловіка і жінки; усвідомлення специфіки музично-педагогічної діяльності і механізмів сприйняття мистецьких творів індивідами різної статі; уміння творчо вирішувати поставлені завдання, що спрямовані на розвиток кожного індивіда не за статтю, а за його здібностями, задатками, актуальними потребами);

емоційно-вольовий (самоконтроль, самомотивація на певний вид діяльності та на подолання труднощів, враховуючи сучасні дослідження відмінностей хлопців і дівчат в учбово-пізнавальних інтересах, мотивації до занять; активна професійна позиція, що базується на ідеалах паритетної взаємодії; потреба у вільному, не підвладному стереотипам, самовираженні в професійній діяльності);

оціночно-корегуючий (вміння аналізувати та оцінювати власну педагогічну діяльність, її результати, корегувати свої дії в конкретній ситуації на основі гендерної стратегії, здійснювати гендерну експертизу творів мистецтва, аналізувати характер впливу і способи трансляції традиційних стереотипів та знання механізмів їх нівелювання, творче виконання професійних функцій, потреба у самовдосконаленні, толерантне ставлення до альтернативних освітніх практик, коректність оціночних суджень і поведінки).

Представлена структура і зміст компонентів професійної готовності майбутнього вчителя спрямована на реалізацію *нової сутності* професійної підготовки і особистісних якостей, серед яких слід виділити: 1) *гендерну компетентність* (уявлення студентів про соціокультурну природу міжстатевих відношень, знання про історичне і культурне різноманіття гендерних систем і гендерних ідеалів «чоловічого і жіночого» в соціумі, педагогічній спадщині і мистецтві у різних народів в різні епохи); 2) *гендерну толерантність* (здатність індивіда до співпраці між статями в межах своєї і інших гендерних групах на основі егалітарних цінностей, дотримання партнерського стилю відносин з оточуючими, коректне виявлення особистих почуттів і відношення до альтернативних культурних і мистецьких практик); 3) *гендерну сензитивність* (здатність студента сприймати «скритий гендерний текст» в культурних явищах, змісті і ідеях мистецьких творів та повсякденній практиці; реагувати на різні прояви дискримінації за статтю в мові, формах та способах організації і характері співпраці в навчально-виховному процесі, особливостях презентації різних видів мистецтва, поведінці оточуючих; здатність сприймати і розуміти гендерні аспекти самовираження іншої людини) (адаптовано за Л. Штильовою) [4,172-174].

Поряд з цим, слід окреслити ключові *принципи*, що здатні забезпечити реалізацію гендерного підходу в навчально-виховному процесі формування професійної готовності:

- принцип гендерної нейтральності, який дозволяє діагностувати гендерні відмінності і оптимізувати організацію навчально-виховного процесу;

- принцип індивідуальності і особистісної цілеспрямованості, який забезпечує збереження неповторності, оригінальності суб'єкта навчання, урахування його особливостей, музично-естетичного досвіду, особистих навчальних цілей. Він забезпечує розвиток таких особистісних складових, як «Я-концепція», мотиваційна і емоційна сфери особистості;

- принцип міждисциплінарної основи навчання, який забезпечує цілісність сприйняття культурної реальності через призму діалогу соціо-культурних статевих відносин;

- принцип теоретичного і методологічного плюралізму, що базується на розумінні і визнанні багатогранності культурного, музичного та чуттєвого досвіду різних суб'єктів;

- принцип єдності теорії і практики, як основи усвідомленого пізнання дійсності і художньої картини віту через актуалізацію інтелектуального, чуттєвого та інтуїтивного рівнів свідомості і досвіду;

- принцип діалогічності, як основи розвитку якостей: емпатії, толерантності, партнерства, здатності до компромісу;

- принцип освітньої рефлексії, як основи самопізнання, самокорекції, оціночної діяльності індивіда;

Вказані принципи положення активізують ряд *функцій* професійної підготовки вчителя, яка стимулює відтворення гендерних ідей і цінностей в свідомості суб'єктів:

- *інформативну* (забезпечення гендерним знанням про специфіку і механізми соціалізації індивідів різної статі, формування гендерних стереотипів, вивчення і аналіз культурних складових статі, особливостей мотивації навчальної діяльності та музично-естетичного сприйняття, конструювання паритетних взаємовідносин, аналіз джерел деформації художнього сприйняття і спілкування в системах: «людина-культура», «людина-мистецтво», «людина-художній образ», «людина-людина»);

- *дослідницьку* (виявлення і аналіз домінуючих уявлень про соціокультурні ролі чоловіка і жінки та їх відтворення в семантиці і художніх образах різних видів мистецтва, характеру впливів «емоційно-почуттєвих кодів» на гендерну ідентичність індивідів, формування і розвиток характерних рис творчої свідомості суб'єктів навчання);

- *навчально-коригуючу* (опанування навичками естетико-пізнавальної і творчої діяльності, комунікації вільної від негативних стереотипів міжособистісного спілкування, засвоєння альтернативних форм спілкування з мистецтвом (на рівні «внутрішнього» і «зовнішнього» діалогу), створення нової системи взаємовідносин в приватній і професійній сферах як основи особистісної самореалізації учасників освітнього процесу);

- *соціалізуючу* (на основі вивчення і аналізу особистісного музично-естетичного досвіду та культурних практик корекція і досягнення позитивних змін у художньому сприйнятті і свідомості індивідів, усвідомлення ними можливості варіативності культурних гендерних проявів, ціннісних ставлень, позитивних установок, як основи формування самоповаги, особистісної відповідальності, уміння «виразити себе» в творчості);

- *світоглядну* (впровадження нових цінностей таких як Любов, Краса, Емпатія, Довіра, Відповідальність, ідей «мирного співіснування», духовно-емоційного ставлення до світу як на особистісному рівні, так і загальнолюдському, прийняття як традиційних, так і альтернативних егалітарних художньо-культурних ідеалів).

Реалізація гендерного підходу в процесі формування професійної готовності майбутнього вчителя музичного мистецтва зумовлює вирішення ряду *завдань*, серед яких:

- модернізація навчального середовища, включаючи «скритий навчальний план», на основі гендерної експертизи і аналізу. Нівелювання гендерних стереотипів, які обмежують розвиток особистості в процесі навчання, стримують свободу вибору навчальної (професійної) стратегії, спілкування з мистецтвом і оточуючими;

- інтеграція в зміст навчання і виховання студентів сучасних наукових знань про природу соціостатевих відмінностей, мультикультурного різноманіття в поведінці жінок і чоловіків, особливостей сприйняття, обробки і використання інформації в навчальній (професійній) діяльності;

- гуманізація педагогічної взаємодії: залучення студентів до спілкування в учбовій і поза навчальній діяльності на паритетних засадах, поваги до індивідуальності і свободи самовираження;

- створення навчально-виховних ситуацій, що потребують критичного мислення, аналізу і оцінки існуючих педагогічних (соціальних, культурних, мистецьких, художніх) явищ з позиції виявлення гендерних стереотипів;

- навчання студентів основам гендерного аналізу освітнього середовища і культурного оточення, змісту навчальних дисциплін, художніх образів і ідеалів мистецьких творів;

- формування активної життєвої і професійної позиції в питаннях подолання любых форм дискримінації за ознакою статі (адаптовано за Л. Штильовою) [4,180].

Суттєвим моментом у формуванні когнітивного аспекту професійної готовності майбутнього вчителя музичного мистецтва, його гендерної свідомості відіграють *міжпредметні зв'язки*. Вивчення музики, історії, літератури, образотворчого мистецтва з точки зору гендерного підходу допомагає студентам зрозуміти, як в історичному контексті склалися певні типи гендерних відношень, яким чином конструювалася жіноча і чоловіча свідомість, естетичні ідеали і етичні уявлення, як в мистецьких творах виявляється рефлексивне ставлення к патріархальним художнім практикам самих авторів, через які художньо-виразні засоби, тематику творів, стилістичні особливості відтворювалися емоційні стани і почуття – тобто як демонструвалися механізми закріплення і способи трансляції гендерних стереотипів в культурі (в тому числі і музичній). Водночас, важливим, по-перше, є й те, як мистецький твір виражає і представляє досвід чоловіка і жінки, розкриває їх чуттєвість, а, по-друге, яким способом комунікації з аудиторією він є.

Тож опанування нових цінностей студентом відбувається на основі аналізу особистого досвіду, співставлення його з історичними і сучасними практиками, репрезентованих у творах мистецтва, які в подальшому можуть сприяти перебудові внутрішнього світу майбутнього вчителя і закріпленню їх (цінностей) на рівні його особистих переконань.

Необхідною складовою професійної готовності майбутнього вчителя в процесі вузівської підготовки є також сфера *практичних дій* студентів. Виходячи із специфіки гендерних знань, існуючого практичного досвіду акцентуємо увагу на доцільності застосування в навчально-виховному процесі тренінгових технологій, створення нестандартних проблемних ситуацій, евристичних бесід, діалогу, дискусії, дебатів. Поряд з цим, особливої виховної цінності і актуалізації гендерної свідомості майбутнього вчителя набуває аналіз смислового й морально-естетичного навантаження художнього змісту музичних творів і їх героїв, здійснення студентами самостійних досліджень динаміки розвитку чоловічих і жіночих образів на прикладі творів різних епох, культур, стилів.

Водночас важливо відмітити, що головне у використанні різних технологій і методів є не їх різноманіття, а нова сутність ідей та змісту впливів, які здійснюються за їх допомогою і певних організаційно-методичних умов їх застосування. Саме нове наповнення форм і способів організації навчальної взаємодії відкриває шлях до партнерства студентів і викладачів, їх зацікавленості у обміні думками, демократичних

стосунків між членами співпраці, активного залучення в навчальний процес всіх студентів, їх особистого досвіду, спостережень, ідей.

Висновки. Дослідження наукового та практичного досвіду дозволило нам виявити умови, що сприятимуть осучасненню змісту професійної підготовки майбутнього вчителя і досягненню позитивних змін у формуванні його професійної готовності вирішувати навчально-виховні завдання з позиції гендерної стратегії: 1) презентація в змісті професійної освіти ідей соціокультурного конструювання гендерних відмінностей; 2) пропаганда цінностей егалітарних відносин між статями для професійно-педагогічної діяльності та успішної перебудови на гуманістичних засадах внутрішнього світу майбутнього спеціаліста; 3) спрямованість навчально-виховних завдань на формування гендерної коректності оціночних суджень та поведінки майбутнього вчителя; 4) забезпечення студентів знаннями особливостей сприйняття мистецьких творів індивідами різної статі; 5) озброєння майбутнього вчителя навичками здійснення гендерної експертизи і аналізу механізмів і способів трансляції традиційних стереотипів як через твори мистецтва, так і певний характер організації навчальної взаємодії і спілкування; 6) стимулювання і розвиток потреб та здатності до нівелювання наслідків негативного впливу «скритого навчального плану» на свідомість учнівської молоді.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гендерна педагогіка: хрестоматія; [переклад з англ. В. Гайдено, А. Предборської] / за ред. Вікторії Гайдено. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2006. – 313 с.
2. Мельник Т., Кобилянська Л. 50/50: Сучасне гендерне мислення: словник / Т. Мельник, Л. Кобилянська. – Київ.: КІС., 2005. – 280 с.
3. Сластенин В. А. Формирование личности учителя советской школы в процессе профессиональной подготовки / В. А. Сластенин. – М.: Просвещение, 1976. – 156 с.
4. Штылева Л. В. Фактор пола в образовании: гендерный подход и анализ / Л. В. Штылева. – М.: ПЕР СЭ, 2008. – 316 с.
5. Штылева Л. В. Методические условия проектирования эффективного гендерного образования педагогов / Л. В. Штылева // Гендерное образование в системе высшей и средней школы: состояние и перспективы: материалы лекций международной научно-практической конференции. – Иваново, 2003. – С. 70-77.

REFERENCES

1. Gender Pedagogy: textbooks; [translation from English V. Gaidenko, A. Poborskaya] / ed. Victoria Gaidenko - Sumy: VTD "University Book", 2006 - 313 p.
2. Melnyk T., Kobylyanska L. 50/50: Contemporary Gender Thinking: Dictionary / T. Melnyk, L. Kobylyanska. - Kyiv.: K.I.S., 2005. - 280 p.
3. Slastenin VA Formation of the identity of the teacher of the Soviet school in the process of vocational training / VA Slastenin. - M.: Enlightenment, 1976. - 156 pp.
4. Shtyleva L.V. The Gender Factor in Education: Gender Approach and Analysis / L.V. Shtylev. - M.: Per SE, 2008. - 316 pp.
5. Shtyleva L.V. Methodical conditions for the design of effective gender education of teachers / L. V. Shtylev // Gender education in the system of higher and secondary schools: the state and prospects: materials of lectures of the international scientific-practical conference. - Ivanovo, 2003. - P. 70-77.

УДК 94(367):257.2:27–558.3

Мозговий І.П.

Сумський державний університет

РОЗУМІННЯ ПРОБЛЕМИ ХРЕЩЕННЯ РУСИ-УКРАЇНИ КРІЗЬ ПРИЗМУ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН ЕПОХИ

В статті йдеться про християнізацію Руси-України з точки зору міждержавних стосунків. Аналізуються мотивація київських князів до введення нової релігії, дипломатичні зусилля задля зміни релігійної політики. Показується значимість християнізації Русі для підвищення міжнародного статусу держави.

Ключові слова: язичництво, християнство, хрещення, руси, Русь, князь, політика.

Мозговий І. П. Понимание проблемы крещения Руси-Украины сквозь призму международных отношений эпохи.

В статье говорится о христианизации Руси-Украины с точки зрения межгосударственных отношений. Анализируются мотивация киевских князей к введению новой религии, дипломатические усилия для изменения религиозной политики. Показывается значимость христианизации Руси для повышения международного статуса государства.

Ключевые слова: язычество, христианство, крещение, русы, Русь, князь, политика.

Mozgovyi Ivan. Understanding the problem of the christianization of Rus'-Ukraine through of international relations of the epoch.

The article deals with the Christianization of Rus'-Ukraine in terms of interstate relations. The motivation of the Kyiv princes to the introduction of a new religion and diplomatic efforts to change religious policy are analyzed in the manuscript. The significance of Christianization of Rus' for increasing the international status of the state is shown by the author.

Keywords: paganism, Christianity, Christianization, russes, Rus', prince, politics.